

Oulun Seutu

VÄLIARVIOINTI

Oulun Seudun Leaderin toimiston "tytöt" olivat kannustavia, palvelevia, osaavia ja auttavia tukiprosessia läpi viedessämme. Heitä ei osaa tarpeeksi kiittää. Kaiken tämän johdosta minusta tuli yrittäjä. Kiitoksia heille vielä paljon !!!"

- palaute alueen yrittäjältä

Sisällysluettelo

JOHDANTO	3
1 MÄÄRÄLLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	4
1.1 MENETELMÄ	4
1.2 TULOKSET	4
1.3 TULOSTEN ANALYYSI	5
2 LAADULLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	5
2.1 MENETELMÄT	5
2.2 TULOKSET	6
2.2.1 Asiakaspalvelu ja viestintä.....	6
2.2.2 Neuvonta ja palvelu	6
2.2.3 Yritystukiasiakkaat.....	7
2.2.4 Hanketukiasiakkaat	8
2.2.5 Hallituskyselyt	10
2.3 ANALYYSIT	11
2.3.1 Viestintä	11
2.3.2 Neuvonta ja palvelu	11
2.3.3 Yritystukiasiakkaat.....	12
2.3.4 Hanketukiasiakkaat	12
3. YHTEENVETO	13

JOHDANTO

Oulun Seudun Leader on kehittämissyhdistys, joka toimii kuuden kunnan alueella. Alueelle kuuluvat kunnat ovat: Oulu, Ii, Pudasjärvi, Utajärvi, Muhos ja Kempele. Yhdistyksellä on yhdeksän henkilön muodostama kolmikantainen perustuva hallitus. Oulun Seudun Leaderin strategia kaudelle 2014-2020 suuntaa tulevaa maaseudun kehittämistoimintaa, yritystoiminnan monipuolistamiseen, asumisviihtyvyyden parantamiseen sekä olemassa olevien luonnonvarojen ja muiden resurssien kestävään, innovatiiviseen ja parempaan hyödyntämiseen. Strategian läpileikkaavina teemoina ovat nuorten toiminnan aktivointi ja tukeminen, tasa-arvoisuus ja innovatiivisuus. Kaikessa toiminnassa tullaan edistämään myös vähähiilisyttä ja ympäristön- sekä ilmastonmuutoksen vähentämistä. Yhteistyössä sidoskumppaneiden ja toimintaryhmien kanssa kehitetään kansainvälistymistä.

Kehittämistavoitteiden saavuttamisena nähdään tärkeimpinä keinoina yhteistyö alueen muiden kehittäjien kanssa, sekä kehittämistyö paikallisten toimijoiden kautta. Uusien työmahdollisuuksien syntyä pidetään erittäin tärkeänä. Tätä voidaan edistää rahoittamalla aloittavia yrittäjiä, yritysten kehittämistä sekä yritysten investointeja. Erityisesti kauden aikana panostetaan nuorten tarpeista lähteviä kehittämishankkeita ja tätä kautta luomaan positiivista mielikuvaa alueesta ja mahdollisuuksista tulevaisuudessa.

Oulun Seudun Leader on ohjelmakaudelle 2014-2020 laatimallaan strategialla saanut alueelleen EU:n, valtion ja alueensa kuntien rahoitusta yhteensä 7,2 milj.€. Tästä rahoituksesta puolet on suunnattu hanketukiin ja

puolet yritystukiin. Alueen asukkaiden tarpeesta on noussut todella paljon hankeideoita, joista vuoden 2018 loppuun mennessä on konkretisoitunut hakemuksiksi kaiken kaikkiaan 250 kpl. Näistä reilu puolet on saanut rahoituksen ja tukea on sidottu tähän mennessä noin 5,6 milj. €.

Leader ryhmän strategian toteutumista seurataan vuosittain raportoimalla tuloksista Maa- ja metsätalousministeriöön sekä ELY-keskukseen. Samaiset tulokset lähetetään myös vuosittain alueen kuntiin ja tiedotetaan vuosikokouksen yhteydessä jäsenille.

1 MÄÄRÄLLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

1.1 MENETELMÄ

Oulun Seudun Leaderin määrälliset mittarit ovat asetettu paikalliseen strategiaan ohjelmakaudelle 2014-2020. Strategian tavoitteet on asetettu huomioiden aiemmat kehittämistyössä saavutetut tulokset sekä panokset. Määrällisiä tavoitteita ovat uuden yritystoiminnan ja työpaikkojen lisääminen, olemassa olevien resurssien parempi hyödyntäminen ja yleishyödyllisten kehittämishankkeiden aktiivinen toteuttaminen sekä uusien toimijoiden mukaan saaminen maaseudun kehittämistoimintaan. Tavoitteiden saavuttamista seurataan ajantasaisesti omalla taulukoinnilla. (viereinen taulukko).

1.2 TULOKSET

Yleishyödyllisiä hankkeita on ollut vuoden 2018 loppuun mennessä 128 kappaletta, mikä on jo kahdeksan hanketta enemmän kuin tavoitteessa. Näiden hankkeiden tulokset näkyvät myös monissa muissa asetetuissa mittareissa positiivisina lukuina. Uusia palveluita on toiminta-alueelle syntynyt jo reilusti yli tavoitteen sekä toiminnasta hyötyvien asukkaiden lukumäärä on huomattavasti suurempi, mitä tavoitteeksi oli asetettu. Talkootyö on erittäin suosittua yleishyödyllisissä investointihankkeissa ja tunteja on kertynyt jo vuoteen 2018 mennessä huimat 40 892. Tavoitteeksi asetettu 48 000 tuntia tulee ylittymään ennen ohjelmakauden loppua. Lapsiin ja nuoriin

kohdistuneita toimia on asetettu tavoitteeksi 120 kappaletta, tavoitteeseen on vielä hiukan matkaa, sillä tähän mennessä toteutunut määrä on 75 kpl.

Vuoden 2018 lopulla määrälliset tavoitteet ovat jäljessä yrityshankkeiden osalta. Tulokset vaikuttavat suoraan myös uusien yritysten sekä uusien työpaikkojen tavoitteisiin, jotka ovat myös jäljessä asetetuista tavoitteista.

Strategian tavoitteiden toteumatilanne		
Mittari	Toteuma 31.12.2018 mennessä	Tavoitteet ohjelmakaudelle 2014-2020
Aktivointi- ja tiedotustilaisuudet		
Itsejärjestetyt	31 kpl	30 kpl
muiden järjestämät	74 kpl	50 kpl
osallistujat (miehet, naiset, alle 35v.)	2364 (1174, 1190, 248)	800 hlöä (400, 400, 200)
arvioinnit ja selvitykset	3 kpl (hallituskyselyt)	2 kpl
jäsenmäärä (miehet, naiset, yhteisöt)	161 (61, 45, 55)	300 hlöä (100, 100, 100)
toimintarahalla työllistyvien määrä	2,2 htv	3 htv
Lehtiartikkelit	289 kpl	160 kpl
Uudet yhteistyökumppanit	8 kpl	5 kpl
Uudet yritykset	33 kpl (N 15, M 18, Nuoret 2)	100 kpl
Uudet työpaikat	50 kpl (N 25, M 25, Nuoret 5)	120 kpl
Tavoitellut työpaikat	128 kpl	150 kpl
Säilytetyt työpaikat	184 kpl (N 49, M 135, Nuoret 47)	80 kpl
Yrityshankkeet	81 kpl	300 kpl
Yleishyödyllisiä hankkeita, joista	128 kpl	120 kpl
ympäristö	31 kpl	40 kpl
rakentaminen, peruskorjaus	41 kpl	60 kpl
muut	76 kpl	20 kpl
Yhteistyöhankkeita, joista	9 kpl	8 kpl
teemahankkeita	2 kpl	3 kpl
alueiden välisiä	6 kpl	3 kpl
kv	1 kpl	2 kpl
muille rahoittajille siirretyt hankkeet	9 kpl	20 kpl
Toiminnasta hyötyvien asukkaiden määrä	795 257 hlö	45 000 hlö
Hankkeiden aikana työllistyneiden määrä	16,5 hlö (N 5, M 11, Nuoret 3,5)	40 hlö
Koulutukseen osallistuneiden määrä	4713 hlö (N 2279, M 2434)	2000 hlö
Uudet palvelut	74 kpl	50 kpl
Uudet toimijat kehittäjinä	141 kpl	147 kpl
Hankkeissa tehty talkootyö	40 892 h	48 000 h
Parantuneita palveluita	100 kpl	100 kpl
Uusia tuotteita/ tuotantomenetelmiä	44 kpl	30 kpl
Lapsiin ja nuoriin kohdistuneet toimenpiteet	75 kpl	120 kpl

1.3 TULOSTEN ANALYYSI

Osa tavoitteista on jo saavutettu, vaikkakin ohjelmakautta on vielä jäljellä. Määrällisissä tavoitteissa on erittäin hienosti onnistuttu yleishyödyllisten kehittämishankkeiden toteuttamisessa. Hankkeet ovat olleet selkeästi paikallisten tarpeista nousseita ja ne on toteutettu hyvin.

Tavoitteissa on vielä kurottavaa työllisyyden ja yritysten osalta. Oulun Seudun Leader on aktivoanut alueen yrittäjiä, mutta osa yrittäjien hakemuksista on saanut kielteisen päätöksen muun muassa tarvittavien liitteiden puuttumisen vuoksi, kiristyvän kilpailutilanteen takia tai sitten yrittäjä on itse perunut hakemuksen. Lisäksi on huomattu, että alueella on tapahtunut yritystoiminnan kasvun hidastumista loppu vuotta 2018 kohden. Tämä sama huomio on tehty myös alueen TE-toimistojen ja yritysneuvonnan palveluissa.

2 LAADULLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

2.1 MENETELMÄT

Oulun Seudun Leaderin strategian laadullisia tavoitteita ovat maaseudun toimintamahdollisuuksien monipuolistuminen, tulevaisuuden mielikuvan muuttaminen positiivisempaan suuntaan, maaseudun hyvinvoinnin ja viihtyvyyden parantamista sekä osallistumisen lisäämistä yhteisöllisessä toiminnassa.

Laadullisten tavoitteiden mittaamista haluttiin selvittää kyselyiden avulla hanke- sekä yritystuen saaneilta sekä hallituksen jäseniltä. Syksyllä 2018 laadittiin neljä sähköistä kyselyä Google forms-pohjalle.

Ensimmäinen kysely lähetettiin lokakuussa hanke- ja yritystukiasiakkaille, joille oli lokakuun 2018 mennessä hankkeen loppumaksu maksettu, toisin sanoen hankkeensa päättäneille (yhteensä 102 kpl). Kyselyn avulla pyrittiin selvittämään, mitkä viestintäkanavat ja neuvontakeinot ovat hankeneuvonnassa tärkeimpiä, millaista palvelua asiakas koki saaneensa Oulun Seudun Leaderilta, sekä onko neuvonta ollut riittävää ja mitkä asiat hankeprosessissa tuntuivat vaikeilta. Lopuksi oli mahdollisuus kirjoittaa avoin palaute. Vastausaikaa oli noin kolme viikkoa. Tällä välillä laitettiin kerran muistutussähköposti kyseiselle kohderyhmälle. Vastauksia saatiin yhteensä 53 kpl eli vastausprosentti oli siten 52%.

Toinen kysely lähetettiin 13.11.2018 hanke- ja yritystuen saajille (yhteensä 174) Muistutusviesti laitettiin viikko kyselyn lähettämisestä. Vastausaikaa oli reilu kaksi viikkoa. Vastauksia saatiin yritystuensaajilta 26 kappaletta ja 45 yleishyödyllisen hanketuensaajalta, eli yhteensä 71 kappaletta. Vastausprosentiksi saatiin 41 %.

Viimeinen kysely oli suunnattu hallituksen jäsenille. Kysely lähetettiin marraskuussa 2018 ja vastausaikaa oli kaksi viikkoa. Hallituskyselyitä on tehty vuosittain vuodesta 2016 asti. Kyselyihin on ollut mahdollista vastata paperillisena tai sähköisesti. Vastausprosentit ovat olleet joka vuosi hyvät (yli 80 prosenttia) ja palaute pääosin positiivista.

2.2 TULOKSET

2.2.1 Asiakaspalvelu ja viestintä

Viestintään liittyen kysyttiin, mitä kautta asiakas sai alun perin tietoa tukimahdollisuuksista. Vastaajista 18 eli 37 % sai tietoa Oulun Seudun Leaderin nettisivujen kautta. 14 hakijaa eli 29 % sai tietoa infotilaisuuksista ja 12 hakijaa eli 25 % yritysneuvonnalta. Yhdeksän hakijaa (18 %) oli saanut tiedon Oulun Seudun Leaderin esitteistä ja kahdeksan (16 %) muilta tukea saaneilta. Yksi henkilö oli saanut tietoa sosiaalisen median kautta ja lisäksi muita vastauksia tuli neljältä henkilöltä; *Business Oulu, kaupungilta, kunnalta tai toiselta seuralta.*

Kysyttiin, kuinka hakija löysi tietoa Oulun Seudun Leaderin tukimahdollisuuksista, niin lähes kaikki (48 kpl) vastasivat löytävänsä tietoa hyvin (28 kpl) tai kohtuullisesti (20 kpl). Yksi hakijoista koki löytävänsä tietoa heikosti.

2.2.2 Neuvonta ja palvelu

Alkuvaiheen neuvontaan liittyen kysyttiin millainen neuvonta olisi ensisijaisesti tärkeintä hakijalle hakuvaiheessa. Tärkeimmäksi koettiin henkilökohtainen tapaaminen, jonka oli valinnut 30 hakijaa (61 %). Seuraavaksi tärkeimmiksi koettiin sekä neuvonta puhelimitse että sähköpostitse, molempiin vastasi 19 hakijaa eli 39 % vastaajista. 14 henkilöä (29 %) koki info- ja koulutustilaisuudet tärkeiksi. Seitsemän henkilöä (14 %) oli sitä mieltä, että Oulun Seudun Leaderin nettisivuilta löytyvä tieto riittää ja yksi henkilö koki, että esitteet ja oheismateriaalit ovat riittävä tiedonlähde.

Yksi henkilö oli lisäksi vastannut, että tärkeää olisi *tarkat räätälöidyt neuvontapalvelut ja ideat paikan päällä. Eri asiantuntijoiden auttaminen.*

Valtaosa vastaajista (41 kpl) koki halutessaan saaneensa hyvin tietoa rahoituksen hakemiseen liittyen. Viisi hakijaa sai mielestään tietoa kohtuullisesti ja kolme hakijaa koki saaneensa tietoa heikosti tai ei ollenkaan.

Kyselyn mukaan tukiprosessin oli ymmärtänyt mielestään hyvin 27 hakijaa, 16 oli ymmärtänyt kohtuullisesti ja kuusi hakijaa heikosti.

Kun kysyttiin millaista tukien hakemiseen liittyvä neuvonta oli hakijan mielestä, niin valtaosa vastasi sen olleen todella selkeää (23 kpl) tai kohtuullisen selkeää (23 kpl). Kolmen hakijan miestä neuvonta oli kohtuullisen epäselvää.

Ohjelmakaudella 2014-2020 on ollut käytössä sähköinen Hyrräjärjestelmä, jonne hakemukset ja liitteet jätetään ja käsitellään. Hyrrä aiheutti etenkin alkuvaiheessa paljon ongelmia johtuen keskeneräisestä kehitystyöstä. Hakijoilta haluttiin kysyä, miten he ovat kokeneet Hyrrän ja sähköisen hakemuksen tekemisen. Vastaajista 22 mielestä Hyrrä oli kohtuullisen helppokäyttöinen ja 21 vastaajan mielestä kohtuullisen vaikea käyttää. Neljän vastaajan mielestä Hyrrä oli todella vaikea käyttää ja vain kaksi vastasi, että käyttäminen oli helppoa.

Kun kysyttiin tarkemmin, millaista palvelua hakija koki saaneensa Oulun Seudun Leaderilta, niin valtaosan (31 kpl) mielestä palvelu oli todella hyvää. 15 hakijaa koki palvelun olleen kohtuullisen hyvää ja kolme koki sen olleen heikkoa.

Valtaosa (33 kpl) hakisi tukea uudelleen ja 13 hakisi tukea ehkä uudelleen.

”Kiitoksia ystävällisestä ja hyvästä palvelusta.”

Kolme koki, että ei ehkä hakisi enää tukea. Kuitenkin suurin osa vastaajista (41 kpl) suosittelisi Oulun Seudun Leaderin tukea muillekin ja kahdeksan vastasi ehkä suosittlevansa.

Avoimeen palautteeseen vastasi yhteensä 14 henkilöä. Palaute oli pääosin positiivista, neuvontaan oltiin tyytyväisiä, toimistotyöntekijöitä kiiteltiin tuesta ja ystävällisestä palvelusta. Neljä vastaajaa kirjoitti Hyrrä-järjestelmän haastavuudesta ja palautetta tuli myös byrokratiaan ja hankeprosessin pituuteen liittyen. ELY-keskuksen toimintaan toivottiin kehittämistä. Tämä johtuu alkuohjelmakauden hitaudesta ja Hyrrän toimimattomuudesta.

- * *Asiointi Leaderin kanssa on ollut helppoa ja palvelu erittäin hyvää. Asiat ovat käytännössä edenneet suunnitellulla/luvutulla aikataululla ja tavalla.*
- * *Neuvojat ovat ihania ja osaavia. Hyrrä-järjestelmä oli epäselvä ja ei toiminut joka päivä. Hakuprosessi liian monimutkainen ja vaikea. Sen takia en jaksaisi hakea tukea uudelle hankkeelle.*
- * *Ilman asiantuntevaa ja avuliasta toimistohenkilöä olisimme olleet pulassa monesti. Koska maksut viivästyivät todella paljon olimme todella tyytyväisiä. ettemme olleet velkarahan varassa. Pienelle yhdistykselle se olisi ollut paha paikka*
- * *Kiitos tuesta. Hyrrä järjestelmä oli haastava. Kiitos aurinkoisesta tuesta puhelimitse ja puheenjohtajan vierailuista.*

Tuen maksu oli myöhässä ja se hankaloitti vähävaraisen yhdistyksemme toimintaa jonkin verran

2.2.3 Yritystukiasiakkaat

Kyselyyn vastanneista 18 oli miehiä ja 8 naisia. Vastaajista enemmistö kuului ikäjakumaan 46-65 vuotiaisiin, mutta myös nuorempia 30-45 vuotiaita vastaajista oli 11 henkilöä. Yritystuet olivat harvaan asutulla- ja kaupungin läheisellä maaseudulla jakautuneet vastaajien kesken tasan.

Kyselyn avulla tiedusteltiin, kuinka tuki on vaikuttanut yrityksen toimintaan. Yritystuilla koettiin olevan positiivista vaikutusta liikevaihdon kasvussa, viiden vastaajan mukaan vaikutus on ollut erittäin suuri ja kohtalaisen suurta vaikutusta on kuuden vastaajaan mukaan. Yhteensä kuusi vastaajaa on sitä mieltä, että tuella on kohtalaisen tai erittäin suurta vaikutusta työpaikkojen kasvussa. 12 vastaajaa on sitä mieltä, että tuella on ollut vähän vaikutusta työllistymiseen ja yhdeksällä vastaajalla ei ollut vaikutusta lainkaan. Vastaajien mukaan yritystuilla on hyvä vaikutus uusien palveluiden/ tuotteiden syntyyn. Laadun parantumisessa nähtiin vastauksissa hajontaa. Kuitenkin niin, että enemmistö koki tuen vaikuttaneen positiivisesti laadun parantumisessa. Suurimmalla osalla vastaajista oli jollain tasolla saatu parannusta työturvallisuuteen yritystuen avulla, osalla merkittävästi toisella vähemmän. Työturvallisuuteen ei koettu lainkaan vaikutusta 12 vastaajan mukaan. Toiminnan monipuolistamiseen ja toiminnan kehittämiseen jatkossa koettiin olevan suurta vaikutusta yritystuella. Lisäksi vastaajista 13 oli sitä mieltä, että tuki on vaikuttanut erittäin positiivisesti tulevaisuuden näkyymiin. Tuen saamisella on ollut myös suuri vaikutus motivaation kasvuun yrittäjänä toimimiseen.

Yritystukien vaikutusta alueiden viihtyvyyteen, vetovoimaisuuteen, asukkaiden hyvinvointiin ei koettu kovin olevan suurta vaikutusta. Kymmenen vastaajista oli kuitenkin sitä mieltä, että tuella oli positiivinen vaikutus maaseudulla asumisen mielikuvaan. Kolmen vastaajan mielestä tällä oli

erittäin positiivinen vaikutus.

Avoimella kysymyksellä tiedusteltiin, kuinka tuki on vaikuttanut yrityksen kehittymiseen. Vastauksia tuli hyvin ja pääosin palaute on erittäin positiivista. Tuet ovat vaikuttaneet tuotteiden kehitykseen, työvälineisiin, parantaneet tuotteiden valmistusta ja tuote suojauksia. *”Olemme saaneet uuden toiminta-alueen”* on erään yrittäjän vastaus ja *”Tuki on mahdollistanut toiminnan jatkumisen ja auttanut työllistämiseen. Uusien palvelujen mukaan otto tulevaisuudessa on mahdollista.”*

Suurimmalla osalla vastaajista tuki on parantanut toimintaa ja mahdollistanut uusien liiketoiminta-alueille pääsyä. Brändäystä ja liiketoiminnan näkyvyyttä on saatu lisättyä, mikä mahdollistaa paremman markkinointiarvon yritykselle. Erään yrittäjän vastaus kuului näin: *”Säästämme luontoa. Asiakkaiden määrä lisääntynyt koska ulkoasu parantunut.”*

Tulevaisuuden kehittämistarpeita tiedusteltiin avoimella kysymyksellä kyselyssä viimeisenä. Tarpeissa nousi esille kone- ja laiteinvestoinnit, sekä tuotekehitys. Työllistämistukea toivottiin enemmän olevan tarjolla. Markkinointia halutaan myös kehittää, jotta yrityksen tunnettavuutta saataisiin edistettyä.

”Yritystoiminnan kannalta välttämätön hankinta, jota tuskin olisi tullut ostettua ilman yritystukea.”

2.2.4 Hanketukiasiakkaat

Vastauksia saatiin yhteensä 45 kappaletta. Vastanneista 17 on naisia ja 27 miehiä. Yli 50 % vastanneista on 46-56 vuotiaita tai vanhempia. Hanketuissa on myös jakautunut tuensaajat aika tasan harvaan asutun ja kaupungin läheisen maaseudun kanssa. Vastaaajien hankkeista 60 % on tehty yksittäisen kylän alueella, 28,9 % hankkeista oli tehty koko kunnan alueella ja 17,8 % useamman kunnan alueella. Kolme vastaajista ilmoitti hankkeen tapahtuneen useamman kylän alueella.

Hanketuella 21 vastaajan mukaan oli vaikutusta uusien palveluiden syntyyn. Vastaaajista 19 oli sitä mieltä, että vaikutus on jäänyt vähäiseksi. Toiminnan laadun paranemiseen oli selvä enemmistö vastannut, että tuella on ollut hyvin suuri vaikutus parempaan päin. Toiminnan laajentumiseen oli kohtalaisen suurta vaikutusta 21 vastaajan mukaan. Ei niin suurta vaikutusta oli taas vastannut 15 tuen saanutta. Toiminnan kehittämiseen on ollut hanketuella 40 vastaajan mukaan vaikutusta.

Yhteistyön kehittämiseen eritoimijoiden kesken suurimmalla osalla vastaajista on ollut vaikutusta parempaan suuntaan. Harrastusmahdollisuuksien lisääntymistä hanketuen jälkeen tiedusteltiin, ja tässä on vastauksissa paljon hajontaa. Kuitenkin niin, että enemmistö on sitä mieltä, että tuella on ollut vaikutusta harrastusmahdollisuuksien lisäämiseen alueella.

Hanketuen vaikutusta ympäristön hyvinvointiin 19 vastaajasta on ollut kohtalaisen suurta vaikutusta. Lisäksi tiedusteltiin alueen vetovoimaisuuden lisääntymistä, tähän on vastattu olevan pääsääntöisesti vähäistä vaikutusta tai kohtalaisen suurta. Kuitenkin tulevaisuuden näkymät ja positiivinen kuva maaseudulla asumisesta nähdään parantuneen tuen saannin jälkeen. Suurin osa vastaajista on sitä mieltä, että tuella on ollut hyvä merkitys, mikä myös lisää asukkaiden hyvinvointia, viihtyvyyttä ja osallistumista. Hanketuella on ollut 26 vastaajan mukaan vaikutusta uusien yhdistystoimijoiden

"Saatu lapsia, nuoria ja aikuisia innostumaan liikunnasta ja yleisestä hyvinvoinnista."

Hanketuensaajilta tiedusteltiin talkootyön merkitystä sosiaalisiin suhteisiin ja omaan henkiseen

hyvinvointiin. *"Tunne talkootyön jälkeen on loistava ja se vaikuttaa suuresti henkiseen ja sosiaaliseen hyvinvointiin, usein lähteminen voi olla vaikeaa, mutta tunne talkoiden jälkeen on loistava."* Palaute talkoista on hyvin positiivista, se koetaan erittäin tärkeänä yhteisöllisyyden kuvan luomisessa. Kun kaikki ponnistelee yhteisen hyvän eteen, saadaan luotua tiivistä mehenkeä. Yhteistyöllä tehty tulos koetaan voimavarana, vaikka talkoot koetaan joskus raskaiksi muun muassa aikatauluttamisen vuoksi.

"Talkoissa tutustuu uusiin ihmisiin ja saa jopa uusia ystäviä, mikä on merkittävä voimavara. Samalla kun kohtalaisen suuren hankkeen toteuttaa yhdessä, antaa tämä yhteisen onnistumisen elämyksen."

Tuen vaikutusta toiminnan kannalta kyseltiin avoimella kysymyksellä. Vastaukset ovat monipuolisia. Uusien jäsenien saaminen mukaan on ollut yksi keskeisimmistä tuloksista, on saatu aktivoitua alueen asukkaita. Lisäksi

yhteisten tilojen rakentaminen/kunnostaminen on tuonut paikan, jossa voidaan kokoontua ja mahdollistaa toiminnan jatkumista sekä monipuolistamista. Lisäksi on tuotu julki maaseudun asukkaiden toimintaa muillekin: *"Antanut uutta tietoa maaseudun ihmisten toiminnasta. Lisää kiinnostusta."*

Tulevaisuuden kehittämistarpeita yleishyödyllisessä toiminnassa nousi esille toiminnan jatkuva kehittäminen ja nuorten liittyminen mukaan toimintaan. Etenkin toiminnan jatkumista ja sen kehittämistä painotetaan vastauksissa: *"Toiminnan kehittäminen onnistuminen on kiinni asukkaiden osallistumisesta ja sitoutumisesta, tiedottamisen onnistumisesta sekä eri yhteisöihin verkottumisesta, ei niinkään toimitilojen puutteesta."* Lisäksi tulevaisuudessa oli tulossa vanhojen tilojen kunnostamistarpeita.

"Olen nauttinut talkootyöstä tuttujen henkilöiden parissa, ja uusiakin tuttaviani olen saanut."

2.2.5 Hallituskyselyt

Hallituksen jäsenillä on mahdollista tutustua kokousmateriaaleihin viikkoa ennen kokouspäivää extranetin avulla. Hyrrä –järjestelmä otettiin käyttöön hallitusjäsenien kanssa kesällä 2018, sieltä kukin voi käydä lukemassa käsiteltäviä hankehakemuksia ennen kokousta. Hyrrän käyttöjärjestelmään on pidetty koulutusta syksyllä 2018, mutta edelleenkin se tuottaa osalle käyttäjistä vaikeuksia. Tämän vuoksi osa kokee, etteivät saa tarpeeksi tietoa käsiteltävistä hankehakemuksista ennen kokousta. Hyrrän käytöstä tulisikin keskustella hallituksen kanssa, järjestettäisiinkö siitä uusi koulutus sitä tarvitseville.

Hallituksella on hyvä yhteishenki ja kaikki osallistuvat mielellään järjestettäviin kokouksiin. Paras ajankohta kokouksille on arki-iltaisin klo 16 jälkeen ja ihanne kesto on korkeintaan kolme tuntia. Lisäksi kokoustahti 5-7 krt/ vuodessa koetaan sopivaksi. Yhteistyön kehittämiseksi on joka vuosi toivottu uuden hallituksen perehdyttämiskoulutusta, lyhyitä koulutuksia ennen kokouksia tai yhteisiä virkistäytymispäiviä samalla tutustuen rahoitettuihin kohteisiin. Vuosi vuodelta jäsenet ovat olleet sitä mieltä, että kokouksissa voi vaikuttaa tarpeeksi. Käsiteltävistä hankehakemuksista on tehty päätösesitys valmiiksi kokoukseen. Tämä esitys ei vastaajien mielestä rajoita kokouksessa käytävää keskustelua. Lisäksi jokainen kokee uskaltavansa ilmaista oman mielipiteen, vaikka se olisi ristiriidassa muiden mielipiteiden kanssa. Hankkeiden rahoituspäätökset ovat olleet joka vuosi vastaajien mielestä tasapuolisia ja oikeudenmukaisia. Perusteluina on ollut, että hankkeista käydään monipuolista keskustelua monelta eri kantilta.

Hallitusjäsenillä on parantunut vuosi vuodelta tietämys Oulun Seudun Leaderin toiminnasta. Vuonna 2016 vastaajista 50 % tiesi Leaderin toiminnasta tarpeeksi osallistuakseen täysipainoisesti hallitustyöskentelyyn.

Vuonna 2017 vastaajista 62,5 % on kokenut tietävän tarpeeksi ja vuoden 2018 kyselyssä vastaajista 75 % kokee tietävänsä yhdistyksen toiminnasta riittävästi. Tiedon parantuminen on aina positiivista ja tähän vaikuttaa paljon jäsenen oma mielenkiinto ja aktiivisuus yhdistyksen asioihin. Uuden hallitusjäsenen koulutusta tulee jatkossakin järjestää, jotta se antaisi hyvät eväät mukana oloon. Vuonna 2016 50 % vastaajista koki Leaderin aseman alueella hankerahoittajana, 25 % mielestä se oli tunnettu ja luotettava kehittäjäorganisaatio, loppujen mielestä yhdistyksellä oli epäselvä julkisuuskuva. Leader yhdistyksen asema koetaan alueella vuonna 2017 olevan 62,5 % mielestä hankerahoittajana sekä 37,5 % tunnettuna ja luotettavana kehittäjäorganisaationa. Vuonna 2018 vastaajista 87,5 % on sitä mieltä, että Oulun Seudun Leaderin asema on vahvasti hankerahoittajana. Kuitenkin osan mielestä julkisuuskuva on vieläkin epäselvä. Ymmärryksen lisääntyminen hallitustyöskentelystä on varmasti vaikuttanut tietämykseen asemasta omalla alueella. Kuitenkin on vielä tehtävä työtä sen eteen, että Leader toiminta tulisi enemmän esille maaseudulla. Hallituskyselyssäkin toivottiin enemmän esillä olemista ja jalkautumista maaseudun kuntiin. Vuonna 2018 toivottiin, että Leader –yhdistys voisi järjestää koulutusta.

*"Hyvää ja kannatettavaa
hanketoimintaa
maaseudulla!"*

Kiitosta saavat ammattitaitoiset Leader-neuvojat, jotka esittelevät esillä olevia asioita monipuolisesti ja kattavasti. Osa jäsenistä toivoo, että heidän alueellista osaamistansa hyödynnettäisiin enemmän hallitus toiminnassa.

2.3 ANALYYSIT

2.3.1 Viestintä

Oulun Seudun Leaderilla on kattavat nettisivut ja hakijat kokivatkin ne hyväksi tiedonlähteeksi. Jatkossa asia tulee huomioida mm. sillä, että tieto sivuilla pysyy ajantasaisena ja linkitykset toimivat. Yhteistyö alueen yritysneuvojen kanssa on toiminut hyvin ja sitä kautta tulee paljon yritystukiasiakkaita. Mielenkiintoista oli se, että infotilaisuuksien kautta hakijat kokivat saaneensa toiseksi eniten tietoa tukimahdollisuuksista, vaikka tilaisuuksia ei ole ihan viime vuosina tiheään tahtiin pidetty. Mahdollisesti kyselyn vastaajat olivat osallistuneet alkuohjelmakauden infotilaisuuksiin tai ohjelmakauden vaihteessa pidettyihin strategiatilaisuuksiin, koska kysely kohdistui pääosin alkuohjelmakaudella toteutettuihin hankkeisiin. Myös puskaradio toimii hyvin vastausten perusteella, mutta paikallislehtien juttujen kautta ei tietoa Leader-tuesta ole juuri saatu, vaikka niitä on toiminta-alueen paikallislehdissä ollut 289 kappaletta tällä ohjelmakaudella. Myös esitteisiin kannattaa panostaa jatkossakin, kuitenkin 9 vastaajaa oli saanut sitä kautta tietoa tukimahdollisuuksista. Kuitenkin vastaajat kokivat, että tietoa oli saatu hyvin tai kohtuullisesti, oli kanava sitten mikä hyvänsä. Kaiken kaikkiaan sähköiseen maailmaan kannattaa panostaa, selvästi tiedonhaku on lisääntymässä sitä kautta. Toisaalta taas ei kannata unohtaa perinteisiä painoesitteitäkään vielä ja ilmeisesti Oulun Seudun Leaderin omat esitteet tukimahdollisuuksiin liittyen ovat edelleen hyvä tiedonlähde.

2.3.2 Neuvonta ja palvelu

Vastausten perusteella asiakkaat kokevat, että henkilökohtainen neuvonta on tärkeintä siinä vaiheessa, kun hanketta aletaan suunnittelemaan. Henkilökohtaista neuvontaa piti suurin osa tärkeimpänä, mutta myös sähköpostilla tai puhelimitse tapahtuva neuvonta koettiin riittäväksi. Iso osa vastaajista koki, että neuvontaa hakuvaiheessa tarvitaan ja sitä myös saa Oulun Seudun Leaderiltä hyvin ja se on selkeää. Riittävästä ja selkeästä neuvonnasta huolimatta tukiprosessi ei ehkä auennut hakijalle eli kannattaisiko miettiä valmiiksi jokin kaava, miten tukiprosessi selkiytetään hankeneuvontavaiheessa, jotta asiakas ymmärtää paremmin mm. Leader-ryhmän ja ELY-keskuksen roolit prosessin eri vaiheissa.

Kaiken kaikkiaan hakijat kokivat, että Oulun Seudun Leaderin antama palvelu oli joko todella hyvää tai kohtuullisen hyvää. Myös avoimen palautteen kautta tuli paljon kiitosta ystävällisestä ja asiantuntevasta palvelusta. Suurin osa vastaajista hakisi tukea uudelleen ja myös suosittelisi muita hakemaan tukea.

Sähköinen hakujärjestelmä koettiin toisaalta kohtuullisen helppokäyttöisesti ja toisaalta kohtuullisen vaikeakäyttöiseksi. Myös avoimen palautteen kautta tuli ilmi ongelmat Hyrrän kanssa. Leader-ryhmän tuenhakijat ovat usein yrityspuolella käytännön tekijöitä ja hankepuolella iäkkäämpiä yhdistystoimijoita, joille tietokoneen käyttö ei ehkä ole luontevinta ja uusien järjestelmien oppiminen ei ole niin nopeaa kuin nuoremmalla väestöllä. Toisaalta maaseudulla asuvien on pitänyt oppia hoitamaan asioita enenevässä määrin sähköisesti ja tämä tulee lisääntymään entisestään. Hyrrä -järjestelmään liittyviä ongelmia oli paljon etenkin alkuohjelmakaudesta, kun sen kehittämistyö oli vielä todella kesken. Nyt ohjelmakauden kuluessa järjestelmä toimii koko ajan paremmin, mutta ongelmia on aiheuttanut edelleen Katso-palvelun linkittyminen järjestelmään

ja sen tuomat haasteet käyttäjälle.

Jatkossa on tarkoitus lähettää sama kysely hakijalle aina kun hankkeelle maksetaan kuntarahan osalta loppumaksu. Näin saadaan koottua aineistoa myös loppuohjelmakautta koskien ja tuloksia voidaan verrata alkuohjelmakautteen sekä käsitellä ohjelmakauden päätyttyä kokonaisuutena.

2.3.3. Yritystukiasiakkaat

Palaute yritystuista on pääosin hyvin positiivista. Investointituessa vaikutus nähdään laadukkaammassa työnjäljessä ja siten parantuneessa toiminnassa. Lisäksi osa yrittäjistä oli tämän avulla saanut uusia liiketoimintalueita itselleen. Yritykset ovat käyttäneet tukea myös brändäykseen, täten he ovat saaneet enemmän näkyvyyttä ja nostetta yritykselle. Yritystuella on koettu olevan positiivinen vaikutus liikevaihdon kasvussa. Lisäksi tuella on suuri merkitys yritystoiminnan kehittymiseen, jatkuvuuteen sekä työpaikkojen kasvuun. Monipuolistunut yritystoiminta on kasvattanut yrittäjien motivaatiota ja samalla se luo parempaa tulevaisuudenkuvaa kannattavuudesta. Motivaation kasvu ja työn mielekkyys korostuvat, kun yritykseen on voitu investoida uusia työkaluja tai laitteita. Työturvallisuuden ja ergonomian paraneminen lisäävät yrittäjän ja työntekijän jaksamista.

Tulevaisuudessa yrityksillä oli omia investointitarpeita sekä kehittämissuunnitelmia liikeidean parantamiseksi.

*”Tunnettavuutta pitää saada vielä lisää.
Tehokkuutta parannettava”*

2.3.4 Hanketukiasiakkaat

Yleishyödyllisellä hanketuella on selkeän positiivinen vaikutus yhdistyksien toimintaan. Hanketuella ja tuen saannin jälkeen on voitu parantaa toiminnan laatua, sekä laajentaa ja kehittää yhdistyksen toimintaa. Enemmistö vastaajista oli myös sitä mieltä, että tuella on pystytty lisäämään harrastusmahdollisuuksia alueella. Lisäksi hanketuella on suuri merkitys yhteistyön kasvuun eri toimijoiden kesken. Tärkeänä nähdään uusien yhdistystoimijoiden aktivoituminen mukaan, sillä suurin osa hakijoista on keski-ikäistä tai sen ylittänyttä väkeä. Nuorten aktivoiminen mukaan toimintaan on haastavaa. Uusien toimijoiden mukaan tuleminen mahdollistaisi uusien ideoiden syntymistä ja takaa yhdistyksen toiminnan jatkumista.

Talkoot ovat äärimmäisen tärkeitä yhteisöllisyudentunteen luomisessa. Talkoiden avulla voidaan tutustua uusiin tuttavuuksiin ja samalla luodaan yhteenkuuluvuuden tunnetta. Lisäksi talkoot nähdään hyvänä tapana aktivoida uusia jäseniä yhdistykseen mukaan. Yhteistyön todetaan voimaannuttavaksi ja se lisää hyvinvointia alueelle. Talkoot nähdään tärkeäksi myös tulevaisuudessa, yhteisen hyvän eteen nähdyllä vaivalla luodaan paljon hyvää omalle alueelle.

Palaute yleishyödyllisissä hankkeissa on positiivista, ne ovat parantaneet tulevaisuuden näkymiä ja positiivista kuvaa maaseudulla asumisesta. Kaikki nämä lisäävät maaseutu alueiden viihtyvyyttä ja hyvinvointia.

3. YHTEENVETO

Strategian tavoitteissa on tähän mennessä onnistuttu hyvin. Yritystuki prosenteissa olisi toivomisen varaa, mutta aina ei pystytä ennakoimaan alueellisesti ja valtakunnallisesti maailman menoa. Vuoden 2018 lopulla nähdään talouden hieman hiipuvan ja täten yritysten investointi innokkuuden heikkenemisen. Yritystuet ovat Leader työssä äärimmäisen tärkeitä. Ne lisäävät palveluita maaseudulla ja elinvoimaisuutta alueilla. Tuilla on ollut yritykselle selkeä merkitys toiminnan kehittämisen ja liikevaihdon kannalta. Kun työoloja on saatu kehitettyä, lisää se yrittäjän motivaatiota tulevaisuuteen. Suurin osa tukea saaneista yrittäjistä oli sitä mieltä, että tuen vaikutus on positiivinen maaseudulla asumisen mielikuvaan.

Yleishyödyllisissä hanketuissa korostuu yhteisöllisyyden merkitys. Yhteisen hyvän eteen ponnistelulla saadaan luotua vahvaa yhteenkuuluvuuden tunnetta ja hyvää palveluita edistävää toimintaa maaseudunasukkailla. Maaseudulla vallitsee vieläkin suhteellisen hyvä talkoo henki, mikä on rikkaus. Talkoiden avulla luodaan uusia suhteita esimerkiksi kylän asukkaisiin ja täten voidaan saada motivoituneita uusia yhdistystoimijoita mukaan. Osa yhdistyksistä kaipaakin toimintaansa uutta ja innokasta väkeä kehittämään toimintaansa ja etenkin nuoria haluttaisiin enemmän aktivoitua alueen yhdistyksiin mukaan.

Oulun Seudun Leaderin hanke- ja yritystukineuvonta on laadukasta ja toimivaa. Tärkeimpänä neuvontamuotona koetaan henkilökohtainen tapaaminen, missä voidaan käydä asioita kohta kohdalta läpi. Sähköposti ja puhelinneuvonta ovat myös tärkeässä asemassa. Erilaiset infot kunnissa ovat olleet myös tärkeä tiedonlähde tukimuodoista.

Jalkautumista kuntiin ja enemmän esillä olemista toivottiin. Lisäksi neuvonnan selkeyteen täytyy kiinnittää huomiota jatkossakin. Osa hanketuen hakijoista koki neuvonnan olevan kohtalaisen selkeää ja tukiprosessin ymmärtämisessä on vielä hakijoilla petrattavaa. Kuitenkin suurin osa hakijoista on sitä mieltä, että on ymmärtänyt tukiprosessin hyvin. Olisiko siitä apua asiakkaalle, jos hankkeen hausta olisi selkeä kaava kerrottavana, kuinka työ etenee askel kerrallaan. Hyrrästäkin voisi tehdä pienen esitteen, miten tukea haetaan, sillä se tuntuu olevan osalle käyttäjistä hyvin epäseltvä järjestelmä. Hyrrästä löytyy kyllä nettisivuilta iso ohjenippu, mutta hakijat eivät näytä sitä hyödyntävän. Osa hakijoista kokee tuen hakemisen liian byrokraattiseksi ja maksatusten ajoittainen viivästyminen on harmitannut tuensaajia.

Oulun Seudun Leaderin kotisivut ovat olleet ahkerassa käytössä ja niitä on päivitetty tiiviisti. Lisäksi aktiiviseen käyttöön on otettu yhdistyksen Facebook sivut ja Instagram-tili. Yhtenä tavoitteena on saada uusia jäseniä mukaan Oulun Seudun Leaderin yhdistykseen. Facebookin sivuihin voisi vielä miettiä panostavansa niin, että sijoittaisi markkinointiin rahaa, esimerkiksi mainoskampanjaan. Näin sivut tulisivat enemmän esille ja suuntautuisivat paremmin alueen kohderyhmälle.

Hallituksella on hyvä yhteishenki Oulun Seudun Leaderissa. Kaikki jäsenet tulevat mielellään kokouksiin ja uskaltavat ilmaista oman mielipiteensä vaikkakin se olisi ristiriidassa esitettävästä asiasta. Rahoitettavat hankkeet ovat hallituksen mielestä tasapuolisia ja oikeudenmukaisia. Kokouksissa käydään rakentavaa ja monipuolista keskustelua siitä tuleeko hankkeen saada rahoitusta vai ei.

Hallitus on ottanut sähköiset kokouskäytännöt käyttöön tällä ohjelmakaudella. Kaikki kokousmateriaali löytyy extranetistä ja lisäksi kaikille luotiin Hyrrään

tunnukset, joiden avulla pystyy tutustumaan käsiteltävänä oleviin hankkeisiin. Kyselyssä tuli ilmi, että vielä olisi Hyrrä koulutukselle tarvetta, mutta tammikuun strategiakokouksen aikana tämä ei saanut enää kannatusta. Asia jätettiin hautumaan vielä ja siihen palataan kevään 2019 aikana. Kyselyssä toivottiin yhteistä retkeä, jossa voitaisiin tutustua rahoitettuihin kohteisiin. Tämä retki aiotaan järjestää kevään – syksyn 2019 aikana. Kaikilla jäsenillä on mahdollisuus vaikuttaa vierailtaviin kohteisiin, kuitenkin niin että, kohteet olisivat suhteellisen lähellä toisiaan, jotta välttyttäisiin pitkiltä siirtymämatkoilta.

Leader työntekijöiltä toivotaan enemmän jalkautumista maaseudun kuntiin ja esillä olemista, tämä on tällä hetkellä haastavaa. Toiminta-alue on laaja ja ajoittainen resurssipula ei ole mahdollistanut tarpeeksi maaseudun kunnissa kiertämistä. Leader työn tutuksi saaminen ja vaikuttavuudesta viestiminen vaatii paljon töitä ja panostusta. Toimintarahalla on mahdollista tällä hetkellä palkata kaksi vakinaista työntekijää. Tulevaisuudessa tämän toivotaan olevan kolme, se edesauttaisi vieläkin laadukkaamman työn tekemisen.

Hanketuki asiakkaat sekä hallitus kiittelevät osaavaa ja iloista toimistonväkeä hyvästä työstä ja neuvoista!

Kuva: hallituksen hankeretki Kempeleessä vuonna 2017.